

Stanowisko w sprawie środków przeznaczanych na badania naukowe dotyczące informatyki

W gospodarce opartej na wiedzy informatyka stanowi kluczowy element prorozwojowy, napędzający wzrost innowacyjności w praktycznie wszystkich obszarach gospodarki. Dobitnie pokazuje to przykład przodujących w tym względzie krajów Dalekiego Wschodu i Stanów Zjednoczonych. Tymczasem nawet w Europie, Polska, pod względem udziału sektora teleinformatycznego (ICT) w PKB¹ z wynikiem 3,0% plasuje się nie tylko za rozwiniętymi gospodarkami zachodniej i północnej Europy, ale także za takimi krajami jak Węgry (5,88%) czy Bułgaria (4,79%).

Zapewnienie wysokiego udziału sektora ICT w PKB wymaga prowadzenia zaawansowanych badań naukowych. Te z kolei mogą być prowadzone na odpowiednim poziomie tylko pod warunkiem zapewnienia należytego finansowania. Tymczasem w Polsce jedynie 4% wydatków na R&D przeznaczono na badania w obszarze ICT, co stanowi zaledwie ok. 60% średniej unijnej, podczas gdy liderzy w Europie i w naszym regionie przeznaczają na ten cel relatywnie znacznie większe środki (Szwecja 15,4%; Czechy 10,7% wydatków na R&D)².

Sytuacja jest jeszcze gorsza w przypadku środków przeznaczanych na badania naukowe rozdzielanych przez NCN, gdzie udział panelu ST6 obejmującego badania w obszarze informatyki wynosi zaledwie 2,4% środków (22,6 mln zł z 942,7 mln zł ogółem), czyli najmniej ze wszystkich paneli nauk ścisłych i technicznych prócz matematyki i astronomii³. Liczba udzielanych grantów w stosunku do liczby naukowców zajmujących się w Polsce informatyką (ze stopniem co najmniej doktora) jest tak mała, że statystycznie osoba prowadząca badania w dziedzinie informatyki ma szansę uzyskania grantu NCN raz na kilkadziesiąt lat.

Istniejąca sytuacja prowadzi do zniechęcenia pracowników naukowych i niewystępowania o granty NCN, co prowadzi do zaniechania potencjalnie przełomowych badań.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości badań naukowych w informatyce apelujemy o zwiększenie środków przeznaczanych na badania w dyscyplinie informatyka, tak by mogły one sprostać oczekiwaniom gospodarki. Uważamy że udział środków NCN przeznaczanych na badania w zakresie informatyki powinien wynosić co najmniej 4%, tak by odpowiadał przynajmniej średniemu udziałowi informatyki w wydatkach R&D w Polsce.

¹ Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tin00074>, dane z roku 2013.

² Eurostat, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-635_en.htm, dane z roku 2012.

³ NCN, <https://www.ncn.gov.pl/statystyki/>, dane za rok 2015.